

Husdyrbruget i 1901

med særligt Henblik paa Kvægavlen og Kvægbruget.

Af Statskonsulent *Axel Appel*.

Vi ere færdige med 1901. Det første Aar i det ny Aarhundrede ligger bag os. Begyndelsen er ganske god. Vel har 1901 ikke holdt, hvad det til en Tid lovede, men det har alligevel i væsentlige Henseender været et godt Aar.

Der er to Produkter, der veje tungt til paa Landbrugets Vægtskaal, det er Smørret og Flæsket. Paa begge have Priserne været gode; Flæskeprisen har endogsaa været udmærket god, et Forhold, der øver den allerstørste Indflydelse paa hele vort Landbrugs økonomiske Fysiognomi. Prisstigningen for Smørrets Vedkommende er fulgt af en glædelig Fremgang i Overskudsudførslen, medens der er en ikke ringe Nedgang i Flæskeexporten, til Dels en Følge af, at Størrelsen af vort Svinehold er for store Svingninger underkastet i Henhold til de øjeblikkelige Konjunkturer.

Om Ernæringsforholdene for Kvæget gennem hele Sommerhalvaaret samt Væxtbetingelserne for Markens Afgrøder i det Hele taget vare blevne saadanne, som de tegnede til i Forsommeren, da vilde vi have faaet et gyldent Aar. Men heri skuffedes vi ikke lidt! Thi Sommeren og Efteraaret bleve for tørre! Og Sommerens og Efteraarets Smørproduktion blev i ikke ringe Grad fordyret derved, at man i grumme mange Kvæghold blev nødsaget til at bøde paa Mangel af Græs ved en ret ud-

strakt Anvendelse af Kraftfoder for derigjennem nogenlunde at holde Mælkeydelsen oppe. Og for adskillige Kvægholds Vedkommende mærkes det i indeværende Vinter, at der er taget et godt Hul i Høbeholdningerne og tildels Roebeholdningerne, inden den egentlige Vinterfodring begyndte. Men 1901 var alligevel et godt Mælkeriaar!

Angaaende Afsætningsvilkaarene for vore Landbrugsprodukter har det forløbne Aar ingen Mærkværdigheder budt paa. Kjødexporten til Norge har taget et yderligere Opsving, hvorimod Exporten af magre Kreaturer over Hvidding nu er uden synderlig Betydning.

Det var med gode Kort paa Haanden, at man gik til Vinterfodringen i Efteraaret 1900. Enkelte Egne undtaget — f. Ex. paa Falster — havde Roeavlens gennemgaaende været god, adskillige Steder endogsaa fortrinlig, et Moment af den allerstørste Betydning for en billig og rationel Vinterfodring af vore Malkekøer og vort Ungkvæg. Ligeledes var der gode Halmbeholdninger, medens Høhøsten, særlig for Agerhøets Vedkommende, nærmest maatte kaldes lille. Men der blev god Brug for saavel Roer som Fyldefoder. Vinteren var mild til Jul. Kaalrabi og Turnips fik det ofte for varmt. November Maa-neds Middeltemperatur var ogsaa $1\frac{1}{2}^{\circ}$ over Normalen og med ringe Afvigelser fra Dag til Dag. December var endnu mildere med 3° over Normalen. Efter Jul blev Vinteren ret streng, og den holdt længe ud.

Forbruget af Kraftfoder i Vinteren 1900—1901 har været ret normalt, det vil sige, nærmest som i de senere Aar, men her gjør sig selvfølgelig en betydelig Forskjel gjældende for de forskjellige Egne af Landet, alt efter som Avlen, særlig af Roer, havde været. For de Landmænds Vedkommende, der ere komne ind paa en mere udstrakt Brug af Kraftfoder, er dettes Mængde jo ikke store Svingninger underkastet fra Aar til andet under nogenlunde normale Høstforhold. Men der er jo en Del Besætninger endnu, der kun faa meget lidt Kraftfoder. I det nordligste Jylland saa jeg saaledes en Besætning i

Januar, hvis Malkekøer endnu intet Kraftfoder havde faaet i Vinter, men da Roerne paa dette Tidspunkt vare slupne op, saa fik Køerne nu noget Korn som Erstatning. Der gives jo ligeledes en Del Kvæghold, hvor Kraftfoderforbruget næsten udelukkende bestaar i Korn.

Ellers er Forbruget af Oliekager stigende, hvilket i Forbindelse med en betydelig Tilvæxt i det med Roer dyrkede Areal peger hen paa en fornuftig Sammensætning af Foderet.

Overskudsindførslen af Handelsfoderstoffer var:

	Oliekager. Mill. Pd.	Klid. Mill. Pd.	Ialt. Mill. Pd.
I 1898	286.9	101.5	388.4
- 1899	339.6	115.0	454.6
- 1900	388.4	98.7	487.1
- 1901	457.2	81.0	538.2

Af uformalet Korn var Overskudsindførslen i Mill. Pd.:

1898	1899	1900	1901
1134.2	1181.3	1085.66	1031.2
	Heraf var Majs:		
(813.6)	(922.3)	827.20	592.3

Dette er en Nedgang i Overskudsindførslen af Korn af godt 50 Mill. Pd., og heraf er den for Majsens Vedkommende 235 Mill. Pd. — Af Oliekager er Overskudsindførslen steget med ca. 70 Mill. Pd., for Kliddene aftaget med ca. 18 Mill. Pd.

Til Belysning af det indbyrdes Mængdeforhold mellem opfodret Kraftfoder af forskellige Slags, skal her, som i de sidst foregaaende Aar, anføres Forbruget i Vejen og Omegns Kontrolforening.

I Regnskabsaaret $\frac{1}{5}$ 1900— $\frac{30}{4}$ 1901 er der til Malkekøerne anvendt 729,787 Pd. Kraftfoder eller 1447 Pd. pr. Ko. (I 1899—1900 1476 Pd.)

Heraf var:	1899-00.	1898-99.	1897-98
Oliekager	494,697 Pd. = 67.8 pCt.	64.6 pCt.	59.7 pCt. 55.4 pCt.
Korn	92,679 — = 12.7 —	12.6 —	15.7 — 10.3 —
Majs	44,371 — = 6.1 —	10.6 —	2.8 — 8.2 —
Klid	49,508 — = 6.7 —	8.9 —	13.5 — 15.3 —
Melasse og Maltspirer	48,532 — = 6.7 —	3.3 —	8.3 — 10.3 —

Oliekagerne have i 1900—01 udgjort over de $\frac{2}{3}$ Dele af det samlede Kraftfoderforbrug. Forbruget af Klid er stadig og jævnt nedadgaende. Majsforbruget er taget meget af, og en Opgjørelse for Kalenderaaret vilde have vist en endnu stærkere Nedgang. Af Melasse og Maltspirer er der brugt noget mere end forrige Aar.

Forbruget af Oliekager fordeler sig paa følgende Maade:

	1899-00.	1898-99.	1897-98.
Bomuldsfrøkager . .	184,445 Pd. = 37.3 pCt.	49.8 pCt.	57.00 pCt. 47.0 pCt.
Solsikkekager	285,905 — = 57.8 —	45.3 —	36.10 — 48.8 —
Hampefrøkager . . .	11,527 — = 2.3 —	4.1 —	3.60 — 2.9 —
Raps-, Palme- og } Hørfrøkager	12,820 — = 2.6 —	0.8 —	3.30 — 1.3 —

Solsikke- og Bomuldsfrøkager have saaledes i de sidste 4 Aar udgjort over de $\frac{9}{10}$ Dele af de anvendte Oliekager.

Disse Oplysninger fra Vejen og Omegns Kontrolforening staa i god Samklang med Beretningerne fra Landets forskjellige Egne, naar Hensyn tages til det Tidsrum Regnskabet omfatter. Iøvrigt have Priserne paa Bomuldsfrøkager i Gjennemsnit været lidt lavere i 1901 end i 1900; det omvendte har været Tilfældet for Solsikkekagerens Vedkommende. Ingen af Kagerne have været billige i og for sig, men sammenlignet med Korn og Majs have de været fordelagtige at anvende. Der har lydt mange Klager over de haarde Bomuldsfrøkager, som Køerne nødig ville æde. Majsforbruget er gaaet meget stærkt tilbage. I Aarets første Halvdel brugtes der en Del, men i den sidste Halvdel var Majsen absolut for dyr, sammenlignet med Priserne paa Byg, og den er i dette Tidsrum kun blevet lidt anvendt som Foder. Der

er opfodret en Del Blodmelasse her og der. Dommen over dette Foderstof lyder meget forskellig. Fra Falster meddeles, at man der har prøvet en Del ny Fodringsstoffer, der ere bragte i Handelen, saaledes Majs-Glutenmel, Bibbys Foderkager og Bibbys Flødeækvivalent til Kalve. Priserne paa disse Ting ere i hvert Tilfælde høje nok, siger Meddeleeren. For Oliekagernes Vedkommende vil den kemiske Analyse alene næppe afgive nogen afgjørende Garanti for Kagernes Foderværdi; den »ydre« Tilstand, i hvilken de fremtræde, spiller en meget stor Rolle, og dette Forhold burde sikkert nærmere undersøges. Der er forsøgt Anvendelse af Oliekagemel, men denne Vare er fremkommen i tildels meget slette Kvaliteter.

Mælkeudbyttet i Vinteren 1900—1901 var gjennemgaaende godt. Korrespondenten for Aalborg-Egnen mener dog, at Mælkeudbyttet Aaret igjennem har været under Middell for hans Egn.

Om Sommerens Mælkeudbytte lyde Beretningerne mere afvigende, og dette staar jo i ganske nøje Overensstemmelse med de mere eller mindre gode Ernæringsforhold i Sommerhalvaaret. Alle ere dog enige om at have haft et fortrinligt Mælkeudbytte i den første Del af Sommeren. Længere hen paa Sommeren og i Efteraars-tiden vare Græsningsforholdene ikke saa lidt forskellige, men som Helhed kan Foraar og Sommer siges at have været meget abnorme. Foraar og Forsommer vare fugtige og tildels kolde, Sommeren meget varm og tør og Efteraaret meget tørt og mildt.

Det blev sent Foraar, og det blev sent, inden Køerne kom paa Græs. Udbindingen fandt i Almindelighed først Sted i den sidste Trediedel af Maj. Der var da kommen stærk Grøde i Plantevæxten, saa der blev meget rigeligt med Græs, men Vejret var fugtigt og tildels koldt, saa at Køerne ligefrem stod og frøs paa Marken i Juni Maaned, og laa de ude om Natten, var det selvfølgelig saa meget værre.

Endelig kom Varmen, og nu bugnede Jorden af Af-

grøder! Det tegnede til en glimrende Høst. Og Varmen vedblev, men Regnen udeblev! Enkelte Egne fraregnet, hvor Vejret var som efter Ønske, blev det derfor meget tørt; Græsset visnede hen, og særlig stærke Klager lode fra Nordjylland og Fredericia-Eggen. Ifølge Statistisk Bureaus Beretning om Høstens Udfald i 1901 fik Græsmarkerne Gjennemsnitskarakteren $g^?$, g . regnes for Middelhøst. Men for de enkelte Amters Vedkommende var Forholdet dette, at Hjørring Amt fik »maadelig« for Sommergræsning, Vejle, Thisted og Ribe »temmelig godt«, Bornholm $tg. +$, Maribo, Odense, Aarhus og Aalborg »godt?«, Holbæk, Sorø, Præstø, Svendborg og Randers »godt«, Københavns, Viborg og Ringkjøbing Amter $g. +$ og kun Frederiksborg Amt »meget godt«.

* Sommeren 1901 mindede os saaledes atter paa en ubehagelig Maade om vore Græsmarkers bristende Evne til, under ugunstige Nedbørsforhold, saaledes som vi netop ofte have dem, at afgive en tilstrækkelig god Ernæring for vort Kvæg Sommeren igjennem. I adskillige Egne af Jylland, paa Fyen og Lolland-Falster, bleve Besætningerne delvis bundne ind i Midten af August Maaned, fordi der bogstaveligt intet Græs var paa Markerne, og Indbindingen af Resten af Besætningerne fandt ofte Sted midt i September, medens der var givet Tilskud af Kraftfoder til Græsset. Selvfølgelig har dette Forhold bevirket, at Produktionen fordyredes i ikke ringe Grad. At man mere og mere bekvemmer sig til at træffe slige Forholdsregler, i Steden for at lade Køerne sulte paa Marken, er et stort Fremskridt! Det er en glædelig Kjendsgjerning, at Flere og Flere komme ind paa at hæve det Misforhold, der har raadet mellem Vinter- og Sommerernæringen af vore Malkekøer, og som altid har et daarligt Aarsresultat til Følge og en Svækkelse af Køernes Malkeevne. Men der er endnu langt frem, inden dette Fremskridt naar ud i de mange Kvæghold. Theoretisk anerkjende vi Nødvendigheden af den jævne, ensartede Ernæring, som en Forudsætning for Økonomi i Kvægholdet. I Praxis vises endnu i de fleste Tilfælde noget helt andet.

At Staldfodring saaledes er bleven meget benyttet sidste Sommer skyldes, at det blev en absolut Nødvendighed. Men for mange Egne af Landet er jo iøvrigt den delvise Sommerstaldfodring i Fremgang, særlig i de mindre Kvæghold, og særlig paa de mere frugtbare Egne, hvorimod adskillige af de jyske Jorders Bonitet og Beliggenhedsforhold gjør Staldfodringen mindre anvendelig. Fra Bornholm meddeles, at Sommerstaldfodringen snart hører op paa Grund af de høje Arbejdspriser. Dette gjælder dog formentlig kun de større Gaarde.

Lucerne er i de senere Aar dyrket meget paa Langeland som Staldfodringsplante, og den roses derovre fra for sit store og gode Udbytte.

Den gennemførte eller hel Sommerstaldfodring er vel snarest i Aftagende, og den vil næppe faa megen Udbredelse i Kvæghold, der vedligeholdes ved Selvtillæg.

Atter i Aar meldes der om en udvidet Roedyrkning, ligesom at det er kjendeligt, at Roemarkerne passes langt bedre end for Aar tilbage. Arbejdet med Roernes Renholdelse udføres stedse mere rationelt og derfor ogsaa billigere. Der er slet ingen Tvivl om, at i adskillige Egne vilde Roedyrkingen tage endnu stærkere Fart, om den fornødne gode Arbejdskraft kunde skaffes til Veje; men med denne kniber det ikke saa sjældent. Røefoderets store Betydning, som et uundværligt billigt Foder i Køernes Vinterernæring, er nu saa almindelig anerkjendt, at Bestræbelserne for at forøge Røefodererne røre sig kraftigt. Faa ere kun de, men der er dog fremdeles nogle, der mene, at som Foder til Malkekøer ere Roerne langt fra noget særlig attraaværdigt Foder, og derfor af denne Grund kun dyrke et lille Areal med Roer. Nogle have af Ligegyldighed eller Magelighed eller begge Dele i Forening endnu slet ikke begyndt at dyrke Roer. Fra Lolland meldes om en Udvidelse af Roedyrkingen, idet man foruden Dyrkning af Sukkerroer, der er Hovedsagen, dyrker Foderroer ved Siden af, idet Affaldet fra Sukkerroerne ikke slaar til. Dertil behøves $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ af hele Arealet, mens der i Reglen kun dyrkes $\frac{1}{6}$ eller

$\frac{1}{8}$ med Sukkerroer. Foderroerne fodres der saa med strax efter Indbindingen.

Paa ikke faa Steder, hvor man tidligere kun dyrkede Turnips, er man — og med Held — delvis gaaet over til Dyrkning af Kaalrabi og Runkelroer, ligesom der gjør sig en stærk Bestræbelse gjældende i Retning af at lægge Vægt paa at faa Frø fra gode, yderige Roestammer med stort Tørstofindhold. Det meget milde Vejr i Vinter har vanskeliggjort Roernes Opbevaring. Med Hensyn til dette Forhold have vi endnu grumme meget at lære, inden vi kunne siges at være dygtige. Det er jo nemlig et Spørgsmaal af den allerstørste Betydning. Thi det er kun de Roer, der naa at passere Dyrene, der kunne godskrives Jorden. Det nytter intet, at vi kunne avle 400 Tdr. pr. Td. Land, naar de 100 Tdr. gaa tabt inden Opfodringen. Paa dette Omraade vilde rationelt udførte Forsøg sikkert kunne komme til at stifte megen Nytte i Retning af at anwise gode Opbevaringsmaader. De nu mange Steder indrettede frostfrie Roekjældere med anbragte Luftkanaler ere vist meget anbefalelige.

For indeværende Vinters Fodring vare Udsigterne i Efteraaret gjennemgaaende ganske gode. Roefgrøderne bleve ganske vist de fleste Steder alt for smaa, hvilket fornemmelig skyldtes Tørken, men dog ogsaa Angreb af Larver, Lopper og Kaalbroksvampen, men Kvaliteten vil formentlig vise sig bedre end ventet. Efter Statistisk Bureau var den over Middelhøst, nemlig »g. +«, medens Kvantiteten var under Middel, nemlig kun »g. ?«.

Den mindre Roefgrøde mærkes jo føleligt, og hertil kommer yderligere, at der blev brugt en Del Roer inden den egentlige Indbinding fandt Sted.

Høhøsten i 1901 var særdeles god, baade for Agerhøets og Enghøets Vedkommende, og baade hvad Mængde og Godhed angaar. Det blev bjerget under meget gunstige Vejrforhold. Ribe Amt har dog imidlertid kun en Middelkarakter for Agerhø af »tg.« og Vejle og Ringkjøbing Amter af »godt«. Middelkarakteren for hele Landet er »mg. ?« for Kvantitet og »mg.« for Kvalitet for

saavel Ager- som Enghø. Men ogsaa — og maaske særlig — for Høets Vedkommende gjælder det, at der er taget et godt Hul i det ved Fodringen af Kørne, inden den egentlige Indbinding fandt Sted.

Dette er i og for sig en god Udnyttelse af Høet, der taber en hel Del under Opbevaringen, men man vil vel nok adskillige Steder af den Grund nu blive nødt til at spare mere paa Høet end ønskeligt. Af Halm var der som Regel middelstore Beholdninger. I visse jyske Egne vil dog en god Økonomi med Halmen være højst nødvendig (Hjørring- og Skjern-Eggen, og i Askov-Eggen kan der kun gives 5—6 Pd. Halm daglig pr. Ko). Under saadanne Forhold forstaar man, at Halmen er noget værd som Foder, og at det derfor bør føres Kørne til Udgift, saavel som Hø og andet grovere Foder.

Trods den mindre gunstige Græsningsæson var Overskudsudførslen af Smør dog større i 1901 end nogensinde tidligere. Hertil ere Grundene sandsynligvis flere. For det første er Margarineforbruget tiltaget efter en stor Maalestok, hvorved der er frigjort en større Del Smør til Export. Men dernæst kan en væsentlig Grund søges i et bedre Arbejde i vore Stalde, i en omhyggeligere Røgt og Pleje af Kørne og i en mere rationel og samvittighedsfuld udført Malkning. Gjennemsnitsprisen for Smør har været højere end i 1900, og hertil kommer yderligere det Forhold, at et større Antal Mejerier end tidligere har faaet over Top. Aaret maa derfor som Mælkeriaar betegnes som meget godt og vilde have været fortrinligt, om der havde været rigeligt af »saftigt« Foder om Sommeren. Hertil kommer, at Smørpriserne have været særdeles gode, og da Svineholdet staar i nøje Forbindelse med Mælkeribruget, har dette Forhold yderligere forstærket Stillingen.

Paa Kreaturexportens Omraade ere Forholdene i det Hele og Store uforandrede. Exporten af levende Kreaturer til Tyskland har været omtrent som i 1900, men i Udførslen af Kjød er der Nedgang. For Faarenes Ved

kommende have vi atter haft Overskudsindførsel. Den i min Artikel i Fjor omtalte tyske Kjødkontrollov er endnu ikke traadt i Kraft. For Kjødexportens Vedkommende er der bl. a. sket dette, at Undersøgelsen af fersk og letsaltet Kjød og af Affald til Udførsel kun kan foretages af særlige dertil autoriserede Dyrlæger, og denne Ordning vil formentlig vise sig heldbringende.

Til Esbjerg Fedekvægmarked er der i 1901 tilført ialt 25,500 Stkr. imod 25,300 i 1900. — Af disse ere godt 15,000 Stkr. slagtede i Esbjerg til Export.

Aalborg Kreaturmarked har i 1900 været tilført 16,400 Stkr. imod 13,800 i 1900.

Den samlede Overskudsudførsel af Kjød har været mindre end i 1900.

	1901.	1900.	1899.	1898.
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
Kjød af Hornkvæg, fersk	22.67	26.60	31.84	23.46
— - — saltet og røget	0.10	0.30	1.12	0.35
— - Faar, fersk	0.73	0.70	0.90	0.45
— - — saltet og røget	0.57	0.60	0.90	0.64
— - andre Dyr, Pølser, Indvolde	8.46	10.10	11.75	9.75

Priserne paa Kjød have omtrent været som i 1900, maaske en Kjende bedre, særlig nu og da til Hjemmeforbrug. Iøvrigt har Fedningen svaret sig mindre godt, dels fordi magre Kreaturer vare dyre i Efteraaret 1900, dels fordi Oliekagerne have været i høj Pris. Fedningen af malkende Køer har heller ikke været saa lønnende paa Grund af den høje Pris, som Kælvekøer have betinget. En stor og meget dygtig Feder i Kjøbenhavns-Egnen har dog opnaaet 28 Øre pr. Pd. levende Vægt for prima Varer: unge, velfedede Korthornskrydsninger paa 1000 Pd. levende Vægt, og Samme har i 1901 solgt malkende Fedekøer til 24 Øre, vejede i Kjøbenhavn, hvilket dog var 65 Kr. mere pr. Stk. end vedkommende Kreaturer havde kostet i Indkjøb. I et enkelt Tilfælde er der opnaaet indtil 30 Øre for prima Fedekvæg og op til 26 Øre for prima store Tyre, ellers 24—26 Øre for 1. Kl. unge Varer, 18—20 Øre for Køer og 20—22 Øre for Tyre.

Paa Kjøbenhavns Kvægtorv, der har været tilført 67,700 Stkr. Kreaturer og 59,400 Kalve, har den noterede Gjennemsnittspris for 1. Kl.s Kjød (bedste Stude og Kvier) været:

1901	45.04	Kroner pr. 100 Pd. slagtet Vægt,
1900	45.60	— - 100 - — —
1899	42.00	— - 100 - — —
1898	42.80	— - 100 - — —
1897	43.80	— - 100 - — —

Den højeste maanedlige Gjennemsnittspris faldt paa Oktober med 47.60 Kroner (den samme Maaned i Fjor 50.00), den laveste paa Februar med 43.50 (41.5 i Fjor i Januar). Svingninger i Maanedspriserne have ikke været saa store som i 1900.

Hamburgs Kjødmarked har følgende Gjennemsnittspris for 1. Klasses Varer i Kroner pr. 100 Pd. slagtet Vægt:

	Kvæg.	Faar.
1901	57.90	56.90
1900	58.20	55.40
1899	57.50	»

For 1901 er den højeste maanedlige Gjennemsnittspris 60.50 Kroner i Juli, lavest i December med 56.70 Kroner.

Esbjerg Fedekvægmarked har en Gjennemschnittspris for 1. Kl. Stude og Kvier i Kroner pr. 100 Pd. levende Vægt af:

1901	23.30
1900	22.50
1899	22.30

Kælvekøer have i en Aarrække været dyre, og i 1901 have Priserne været yderligere høje og Handelen meget livlig med stort Begjær efter gode Varer. Fra Odense Kvægmarked er der som oftest noteret Priser fra 180—240 Kroner, og i Efteraaret 1901 ere Priserne enkeltvis gaaede meget højere op. Paa Brønderslev Marked

(Vendsyssel) betales der i September fra 240—250 Kr. for gode jyske Kælvekøer, og paa Markedet i Ribe er der betalt 300 Kroner og derover for gode Korthornskøer eller Krydsninger.

Med magert Kvæg har Handelen været bedre end i 1900. Gode Stude have kostet 400 Kr. Parret, hvilket er ca. 50 Kr. mere, end der blev betalt for lignende Varer i 1900.

Overskudsudførslen af levende Hornkvæg (Oxer og Køer) har været lidt større end i 1900, saaledes som anført i nedenstaaende Oversigt. — Den var:

	1901	1900	1899	1898
Af stort Hornkvæg	40,163 Stkr.	38,861 Stkr.	36,608 Stkr.	35,671 Stkr.
- Kalve	÷ 26 —	÷ 170 —	÷ 2 —	260 —
- Faar	÷ 732 —	348 —	985 —	2,635 —

Udførslen af Hornkvæg (stort Hornkvæg og Kalve) i 1901, ialt 41,318 Stkr., gik til:

Hamburg	med 22,865 Stkr.
Hertugdømmerne	— 13,801 —
Lybæk	— 3,175 —
Øvrige Tyskland	— 1,321 —
Rusland	— 111 —
Sverrig	— 31 —
Norge	— 8 —
Nordlige Bilande	— 6 —

Af Æg har Overskudsudførslen i 1901 været 17 Mill. Snese imod 14.8 og 13.8 Mill. Snese i 1900 og 1899.

Kvægavlen. Det er en Kjendsgjerning, der ikke lader sig omstøde, at der i de sidste 20 Aar, og særlig efter Husdyrloven af 1. April 1887, ere meget store Fremskridt at konstatere i Udviklingen af vore to hjemlige Kvægracer, den jyske og den røde danske Race, til ud-

præget Malkekvæg, og at ikke mindst den sidste Halvdel af Halvfemserne har vist, at de raadende Principer i Avlen have været i Stand til paa en fortrinlig Maade at fremme saavel Ydelsen som Malkepræget og Ensartetheden. Overfor Spørgsmaalet om Valg af Tillægsdyr har der i de senere Aar været foretaget et stedse mere omfattende Arbejde for, ved Siden af Hensynet til Bygning, Malkepræg og Malketegn, at kunne stille Ydelsen — Mælke- og Smørydelsen — i det rette Forhold hertil, hvilket Arbejde har givet sig kraftige Udtryk dels i de foranstaltede Konkurrencer mellem hele Kvæghold, gennem hvilke for de vedkommende Besætningers Vedkommende »Kortene ere lagte paa Bordet«, dels i Oprettelsen af talrige Kontrolforeninger. At Hensynet til Ydelsen, der tidligere kun har kunnet tages gennem et Skøn, nu kan ske Fyldest paa Grundlag af nøjagtige Opgjørelser, gennem Kontrol, betegner derfor et ikke ringe Fremskridt. — Med dette Plus i vor Viden, vi derigjennem beriges med, ville vi kunne paaregne en fortsat og forøget Fremgang i Avlen gennem Udvalg af Tillægsdyr, rent bortset fra den Betydning, som hele Kontrollen faar for den økonomiske Udnyttelse af Brugsdyrene gennem Regnskab over, hvad Køerne nyde og yde.

Det er ligeledes en Kjendsgjerning, at det mere end nogensinde tidligere har givet sig kraftige Udslag, hvilken Betydning gode Kvægstammer have for Fremgangen i den almindelige Avl. Om den Indflydelse, som gode og kjendte Stammer have øvet paa Landets Kvægbestand, véd enhver, der kjender Forholdene og virkelig har fulgt med i Udviklingen, god Besked.

Derfor har ogsaa Arbejdet i den sidste halve Snes Aar delvis gaaet ud paa at lette og fremme Stammedannelsen og at slaa til Lyd for Betydningen af denne, ikke for at sætte Skjel mellem Opdrætterne, ikke for at »monopolisere Avlen«, som det hedder, men for at skabe de bedst mulige Betingelser for Fremme af den samlede Avl, for at de mange — de flest mulige — som det gjælder om at faa med i Fremskridtene, kunne komme

til at benytte Avlsdyr til Forbedring af deres Besætninger, der i højere Grad end de almindelig anvendte og i nogen Maade i det Hele, helst i fortrinlig Grad, besidde de Egenskaber, der attraaes.

Hvorledes Foranstaltninger, der sigte til Fremme af slige Formaal, kunne, af adskillige ærede Samtidige, siges at træde hindrende i Vejen for de »almindelige Opdrættere«, for »dem, der skulle leve af det Udbytte, som deres Køer give«, er vanskeligt at forstaa, og for mig synes dette at være en Selvmodsigelse.

Der er sikkert ingen Uenighed om, at vi have Brug for mange flere gode Avlsdyr, end der for Tiden tilbydes. I Forstaaelsen af de gode, de fortrinlige Avlsdyrs Værdi er der en kjendelig Væxt. Derfor er der Offervillighed til Stede, naar der blot kan skaffes noget virkelig godt til Veje.

Alle ere sikkert ogsaa enige i, at der er Opdrættere, der i Dygtighed rage langt op over Flertallet — Beviserne herfor foreligge jo — og at det Avlsmateriale, der foreligger, væsentlig i Henhold hertil, er meget forskjelligt i Godhed. Der synes derfor intet at kunne indvendes imod, at man just maatte ønske at stille Sagerne saaledes, at den Dygtighed, som visse Opdrættere sidde inde med, og at det gode Avlsmateriale, der findes, blev stillet under saadanne Forhold, at der derigjennem, for saa vidt saadant kan ske gjennem Indgreb fra det Offentliges Side, skabtes de bedst mulige Betingelser for Frembringelsen af gode og helst fortrinlige Avlsdyr i saa stort Antal som muligt, netop til Gavn for den almindelige Avl. Det gjælder om at yde Støtten, hvor denne kan vise sig mest virksom! Erindres bør det, at den værdifulde Haandsrækning, som Staten yder Husdyravlen her i Landet, ikke er en Understøttelse, given efter Trang, den har ikke haft og skal ikke have Karakteren af en saadan, men en Anerkjendelse for dygtigt udført Arbejde og som en Opmuntring og en Hjælp til dettes gode Fortsættelse.

Gjennem Dannelsen af »Opdrætterforeninger« for

Kvæg har man ment at kunne skabe gode Betingelser for Frembringelsen af flere gode Avlsdyr, end der nu tilbydes, til Gavn for de almindelige Kvægavlsforeninger, og til Konkurrence med Avlscentrenes Dyr. — En foreslaet Bevilling til Støtte af dette Arbejde er foreløbig udstemt af det forelagte Forslag til en ny Husdyrlov. Herved har man vanskeliggjort Udførelsen af et virkelig rationelt Arbejde for Udviklingen af fortrinlige Stammer i de smaa Besætninger, og dette er vel næppe til Gavn for Avlen.

Kvægavlsforeningerne ville efter den ny Lov faa et betydeligt højere Tilskud end hidtil, og dette er meget glædeligt. At disse have virket meget til Fremme af vor Kvægavl, er jo en Kjendsgjerning, men det er ikke mindre en Kjendsgjerning, at Kvægavlsforeningerne vilde have kunnet stifte adskillig mere Nytte, om de af disse benyttede Tyre havde været af en større Godhed. Intet Steds viser Mangelen af gode, fortrinlige Avlsdyr i Kvægavlen sig stærkere, end naar vi staa overfor dette: Forsyningen af Kvægavlsforeningerne med gode Tyre. Her var det, at Opdrætterforeningerne skulde være med at bedre Forholdene. — Det er rigtigt, at Kvægavlsforeningerne ved et rigeligere Statstilskud sættes i Stand til at røgte deres Opgave paa bedst mulig Maade, men det er noget af en Selvmodsigelse samtidig at vanskeliggjøre en Udvikling, der formentlig vilde medføre et større og bedre Udvalg af de til Brug i Kvægavlsforeningerne anvendelige Tyre. Om Kvægavlsforeningernes Medlemmer, samtidig med Anskaffelsen af en virkelig god Tyr af god Afstamning, lagde større Vægt paa en god Pleje af Opdrættet og en mere rationel Brug af Koens Malkeevne gennem en hensigtsmæssig Fodring Vinter og Sommer, da vilde Fremskridtene have været endnu større. Det er forholdsvis endnu kun en lille Part af Landets Køer, der bedækkes ved Foreningstyre, for Jyllands Vedkommende kun hver 14de Ko.

Antallet af Kvægavlsforeninger har for Jyllands Vedkommende været opadgaaende i de senere Aar, og denne

Opgang falder væsentlig paa Amterne Hjørring, Aalborg, Ringkjøbing, Thisted og Vejle. Paa Øerne er i sin Helhed Forholdet omtrent uforandret. Sjælland har ingen- sinde haft flere end i 1901, og det er her særlig Holbæk Amt, der har taget sig sammen. Fyen staar paa samme Standpunkt som i de senere Aar; paa Lolland-Falster er der nogen Fremgang. Bornholm har et stort Antal Foreninger i Forhold til Kvægholdets Størrelse.

Indtil 1. Septbr. havde følgende Antal Foreninger an- søgt om Statstilskud:

N.-Jylland med Samsø ..	432	Foreninger med	482	Tyre,
Sjælland	165	—	—	178 —
Bornholm	23	—	—	29 —
Fyen	51	—	—	57 —
Langeland	4	—	—	—
Lolland-Falster	47	—	—	—

Ialt... 722 Foreninger.

Til Lolland-Falster er der i de senere Aar indført en Del Avlstyre fra fynske Stammer. Lolland-Falster er ikke stærkt tillæggende og kan ikke forsyne sig selv af den Grund. Der er ligeledes kjøbt en Del Køer og Kvier til Stiftet. Af det samlede Antal Avlsforeningstyre paa Sjælland og Bornholm opgiver Forbundet af sjællandske Kvægavlsforeninger til Delegeretmødet paa Sjælland 1901, at ca. 68 pCt. kan regnes at henhøre til fynske Stammer, særlig til Holev og Hellerup. Kommer hertil, at det røde Kvæg i Jylland for Avlsforeningstyreneres Vedkommende næsten udelukkende er repræsenteret af det fynske, for- staaes det, hvilken stor Betydning de fynske Stammer have eller ville faa paa Udviklingen af det røde danske Malkekvæg.

Gaa vi herefter over til at betragte Kontrolfor- eningerne, da lægge vi Mærke til, at den rivende Fart, der var i Udviklingen, særlig i 1898, men ogsaa i 1899 og 1900, er sagtnet noget i 1901. Vel er der Fremgang, men denne andrager, efter Oplysninger i »Lommebog for Mejerister 1902«, kun 20 Foreninger for hele Landet

mod 47 og 95 for de forudliggende Aar. 25 Foreninger ere nydannede, hvoraf 10 i N.-Jylland, 7 paa Fyen, 7 paa Sjælland med Møen og Bornholm og 1 paa Lolland-Falster; 5 Foreninger ere døde i 1901, nemlig 2 i N.-Jylland, 2 paa Fyen og 1 paa Sjælland.

Naar der saaledes er mindre Fart i Udviklingen af Kontrolforeningssagen, hvis fremtidige gode og solide Iværksættelse vil være af den allerstørste Betydning for vor Kvægavls og vort Kvægholds økonomiske Ledelse, da ere Grundene hertil flere. Der er for det første den, at Adskillige ere blevne skuffede, fordi man ventede sig større Resultater af Virksomheden, end Virkeligheden viste sig at kunne svare til. Man mente ved Hjælp af Kontrollen med de enkelte Køers Mælke- og Smørudbytte i en Haandevending at kunne reformere hele Kvægholdet, mens man iøvrigt ellers lod alt gaa i den gamle Skure. Men store Fremskridt i Avlen lade sig ad denne Vej alene ikke fremtvinge i Løbet af ganske faa Aar, om end vi skulle fremad ogsaa ad denne Vej. Vort saglige Udvalg hjemme i vore Stalde maa underbygges af et grundigt Kjendskab til Ydelsen.

Adskillige af de utaalmodige og uforstaaende Medlemmer ere kjørte trætte. Ved at blive Medlem af en Kontrolforening skulde jo tillige Sansen for en bedre Røgt og Pleje udvikles og styrkes, og der skulde bringes en Kontrol i Stand over Foder og Udbytte. Gjennem Virksomheden i Kontrolforeningerne skulde de forskellige Forhold lægges mere frem i Dagslyset end tidligere, og Vedkommende derved vinde i Erkjendelse af, hvorledes et godt og dygtigt Arbejde i Kostalden udføres! Men dette er ikke nær blevet Tilfældet alle Vegne, og hvorfor? Fordi Forstaaelsen har været for lille og Interessen for ringe. Fordi man har ment, at naar man gik ind som Medlem af en Kontrolforening, og Assistenten kom og udførte sine Arbejder, saa havde man gjort sin Pligt. Men dette er en Misforstaaelse! Det er kun gennem Ejernes interesserede Samarbejde med Kontrolassistenten, at der kan opbygges et Driftsregnskab, der faar virkelig

belærende Betydning for Brugeren til Bedømmelse af hans og hans Køers mere eller mindre gode Arbejde.

At tage Sigte paa at oplyse Forholdene indenfor den enkelte Mands egen Bedrift, er først og fremmest Kjærnepunktet i Kontrollforeningernes Arbejde. Men Ejeren har, som Medlem af en Kontrolforening, et Arbejde at udføre udover, hvad han har haft hidtil, for saa vidt han ikke tidligere førte Regnskab over sit Kvægholds Fodring og Udbytte.

For Assistenternes Vedkommende er Forholdet naturligvis ogsaa dette, at der blandt disse findes mindre vel egnede Personer til Udførelse af Assistenthvervet, der ingenlunde er saa let, og som foruden tekniske Kvalifikationer ogsaa for dets gode Udøvelse kræver Evne til at fremme Interessen for og Forstaaelsen af Betydningen af nøjagtige Oplysninger om Fodringen, Køernes Røgt og Pleje og af en rationel udført Malkning. At Assistenten paa den anden Side ofte sløves ved at møde Ligegyldighed og Mangel paa Interesse fra Ejers Side overfor hans Arbejde, er en ganske naturlig Ting, og i adskillige Tilfælde ville eventuelle Klager over Assisterne med Rette kunne føres tilbage til Ejerne eller Medlemmerne.

I Lector Henriques' skarpe Kritik af »Foderenheden«, hvis Anvendelse i Kontrollforeningernes Regnskab han mener gjør mere Skade end Gavn, har Lectoren kun gjentaget, hvad vi i Forvejen vidste om de svage Sider ved denne Beregning, medens han ikke har evnet at anwise os et bedre, praktisk anvendeligt og paalideligere Maal for Forholdet mellem Ydelse og Foderforbrug.

I den ny Husdyrlov er det minimale Antal Køer i Kontrollforeninger, der tilstaaes Statsstøtte, nedsat fra 250 til 200 Køer. Dette er et Fremskridt! Det kan nemlig ikke noksom betones, at det er af største Betydning, at de forskellige Arbejder i Kontrollforeningerne ikke altfor meget blive Hastværksarbejder, og at Nyttens af Kontrolforeningsarbejdet ingenlunde kan sættes i ligefremt Forhold til Antallet af de Medlemmer, der, indenfor den enkelte Forening, delagtiggjøres i dette. Det gjælder om,

at Arbejdet bliver godt udført. Skal det desuden blive til Alvor — hvad det gjerne skulde —, at Kontrolforeningerne efterhaanden ogsaa komme til at omfatte Ungkvæget og Svineholdet og ligeledes optage saa megen almindelig Driftsstatistik med Hensyn til Jordens Udnyttelse, at der derigjennem kan udøves en Kontrol med, hvorledes Udbyttet og Udnyttelsen af det hjemmeavlede Foder har været, noget der ligger overordentlig nær og som er af største Betydning, da maa Fordringerne til det Antal Køer, der kræves, ikke være for høje.

Samvirksomheden mellem Kontrol- og Kvægavlsforeningerne er fortsat og udvidet i det forløbne Aar. Foruden det i min Artikel i Fjor nævnte Samarbejde, der fandt Sted paa Fyen, Lolland-Falster og i Koldingkredsen, er der i Aarets Løb iværksat en lignende Virksomhed mellem Landboforeninger, Kvægavls- og Kontrolforeninger i Ringkjøbing Amt. Denne Samvirksomhed vil kunne blive af meget væsentlig Betydning for Avlen, bl. a. gjennem en med grundige Oplysninger om Ydeevnen underbygget Stambogsføring. — For Sjællands, Fyens, Lolland-Falsters og Koldingkredsens Vedkommende er foretaget en Bearbejdelse og Sammenstilling af Materialet fra de indenfor Distrikterne værende Kontrolforeninger, der er publiceret og er af megen Interesse. Af Redegjørelsen for Kontrolforeningerne i Maribo Amt — ved Konsulent Nielsen — er der gjort opmærksom paa det Forhold, at det er de smaa Besætninger, der have den fedeste Mælk, og at Fedmen aftager i samme Grad, som Besætningens Størrelse forøges. At Plejen og Malkningen her kunde spille en Rolle til Fordel for de smaa Besætninger antydes og næppe med Urette. Spørgsmaalet har Krav paa videre Undersøgelse.

Dyrskuerne kunne fremdeles samle et stort, ja stigende, interesseret Publikum, og gjøre deres store Nytte saavel for de Udstillende og de egentlige Opdrættere, som for det store Flertal af de Besøgende, og der indledes mangen en Handel paa disse. Aarets Høst maa gennemgaaes og sigtes! Foreningen af jydsk Landbofor-

eninger afholdt i Hjørring sit 5. Fællesskue for unge Dyr, stort og vellykket i enhver Henseende. — Den praktiske Ordning af den livlige Foredragsvirksomhed, der fandt Sted under Skuet, og den store Tilslutning til Foredragene stod i stærk Modsætning til, hvad der var Tilfældet ved Landmandsforsamlingen i Odense 1900. De jydsk Skuer bære i stigende Grad Vidne om, at det er Malkekvæget, der giver Tonen an. Paa Statsskuerne i Ringkjøbing og Viborg Amter have de sidste Aars Fremstilling af Tyre klargjort dette i iøjnefaldende Grad. Det Tidspunkt er nu vist indtruffet, da det »tætte Kvæg«, ligesom i sin Tid de »lette Heste«, burde forsvinde som Gjenstand for en Præmiering ved vore Statstyreskuer. Vedligeholdelsen af den Type, som det tætte Kvæg repræsenterer, fortjener næppe offentlig Anerkjendelse. Paa samtlige jydsk Statstyreskuer var der i 1900 kun fremstillet 13 Tyre af det »mere tætte Slag«.

Fyens Stifts patriotiske Selskab har i 1901 afholdt et stort og vellykket Fællesskue samtidig med Statsskuerne i 2. Distrikt.

Priserne i 1901 paa Avlsdyr have ikke været synderlig forskellige fra Aaret forud. Beretningerne i »Jydsk Husdyravl« om Omsætningen af Avlsdyr give selvfølgelig ikke et fuldstændig troværdigt Udtryk for Priserne, da ikke alle Kjøb og Salg komme med, men de give dog højst brugelige Oplysninger. Herefter kostede 56 Tyre af jydsk Malkerace gennemsnitlig 700 Kroner, iberegnet Vilkaarspenge (i 1901 692), uden Vilkaar 543 Kroner (i Fjor 535). Prisdifferencen har saaledes været meget ringe, naar Gjennemsnitstal bruges.

For 37 Tyre af rød dansk Malkerace har Gjennemsnitsprisen efter samme Blad været ca. 900 Kroner og 713 Kroner mod 877 og 750 i 1901, altsaa ogsaa omtrent det samme, men gennemgaaende betydelig højere end for Tyre af jydsk Malkerace. Medens kun 6 af 56 Tyre af jydsk Malkerace eller knap $\frac{1}{9}$ opnaaede en kontant Pris af 1000 Kroner og derover, var der 9 af 37 røde

Tyre, altsaa omtrent $\frac{1}{4}$, der naaede denne Pris, og medens af de jydsk Tyre 26 Stkr., eller omtrent Halvdelen af det opgivne Antal solgte, ikke naaede en konstant Pris af 500 Kr. pr. Stk, var der kun 6 af de røde, eller kun $\frac{1}{6}$, der ikke naaede 500 Kroner og derover. For de allerbedste Dyr ere Priserne omtrent de samme indenfor de to Racer. Men af Jyderne have vi endnu et forholdsvis mindre Udvalg. For Kvier og Køer af jydsk Malke race fra vore anerkjendte Besætninger er der betalt 4—500 Kr. pr. Stk.

Ved Landhusholdningsselskabets Foranstaltning blev der i Foraaret 1901 ved Statskonsulenten for det jydsk Kvæg, kjøbt en $1\frac{1}{2}$ Aar gammel, smuk men lille, sortbroget Tyr, der efter Anmodning blev sendt Færingerne til Fremme af deres Kvægavl. Tyren var tillagt hos J. Rasmussen, Skibby, Brabrand. Ligesom i de foregaaende Aar er der exporteret en Del Avlsdyr til Rusland, men endnu spiller denne Udførsel kun en ringe Rolle for vort Land. Der er i 1901 dannet en Forening til Fremme af Landbrugets Udførsel med det Formaal at fremme vor Export af Heste, Kvæg, Svin og Faar samt eventuelt andre Landbrugsprodukter, og det er at haabe, at den paa dette Feld maa komme til at udrette et godt Arbejde. Men dertil kræves Tilslutning.

Efterspørgslen efter virkelig gode, 1. Klasses Tyre overstiger alle Vegne Tilbudet, det samme er for Jyllands Vedkommende ogsaa Tilfældet overfor jævnt gode Dyr, medens Øerne, særlig Fyen, mener at kunne undvære en Del af disse. Køer og Kvier af god Afstamning have været stærkt efterspurgt overalt og til gode Priser.

I N. Jylland blev der i Efteraaret afholdt tre store Avlsdyrauktioner: paa S. Elkjær, Borupgaard og Langholt, der overvejende forløb med godt Salg.

I Efteraaret 1901 (31. Oktober) afsluttedes de i 1899 paabegyndte toaarige Konkurrencer for hele Malkekvægsbesætninger af rød dansk og jydsk Malke race, der vare arrangerede af Fællesforeningerne i Jylland, paa Sjælland, Fyen og Lolland-Falster samt af

Bornholms landøkonomiske Selskab. I Løbet af Sommeren 1902 ville de af lokale Udvalg indstillede Besætninger blive gjort til Gjenstand for Undersøgelse af Avlscenterudvalgene. Denne særdeles gavnlige Foranstaltning til Kvægavlens Fremme vil efter den ny Husdyrlov formentlig gaa ind i andre Facer. Medens Udgifterne ved disse Foranstaltningers Udførelse hidtil ere afholdte af Statskassen, er der nu foreslaaet, at Udgifterne ved Konkurrencen mellem hele Kvæghold afholdes med $\frac{2}{3}$ af Statskassen og $\frac{1}{3}$ af de vedkommende Foreninger, ved hvis Foranstaltning Konkurrencen er iværksat, i Forbindelse med de i Konkurrencerne deltagende Medlemmer, og om nogen Pengepræmiering af de ypperste Besætninger bliver der fremdeles ikke Tale. Tiden vil vise hvorledes disse Ændringer ville paavirke hele denne Side af Arbejdet for at skabe Fremskridt.

At de Principper, der, med saa gode Resultater, have været lagte til Grund for Kvægavlens Ledelse her i Landet i en lang Aarrække, i 1901 have været underkastet en meget skarp Kritik af Dyr læge V. Stribolt, skal her blot nævnes. Tiden vil vise, om denne Kritik overhovedet faar nogen Betydning! At den har vakt en vis Opmærksomhed er efter hele dens Anlæg og Form ikke mærkelig! Ej heller er det noget nyt, at en Kritik, selv af en saa negativ Art, som denne i dette Tilfælde er, finder Tilslutning hos Adskillige.

Arbejdet til Fremme af en rationel udført Malkning er fortsat med stigende Energi. og der er fra Landmændenes Side vist megen Forstaaelse af, hvilken Betydning det har for det økonomiske Udbytte af hele vort Kvæghold, at vi faa malkede vore Køer godt. De mange forskjellige Malkekursus, dels afholdte paa vore Landbrugsskoler, dels vandrende Kursus ude omkring i Landsbyerne, have været særdeles godt besøgte, ligesom Kravet om Foredrag af den til Malkningssagens Fremme ansatte Konsulent har været meget stort, større end Vedkommende har kunnet fyldestgjøre.

For **Faareavlens** Vedkommende har der ogsaa i 1901 vist sig Tegn paa, at man anser en Forbedring af vort Faarehold i Retning af Anvendelse af bedre Avlsmateriale, bedre Røgt og Pleje for en særdeles tidsvarende, økonomisk Foranstaltning, paa hvis Gjennemførelse der snarest bør tages fat. Særlig for N.-Jyllands Vedkommende spiller Faareholdet en ret betydelig Rolle. Der var i 1898 — sidste Kreaturtælling — 3 jydsk Amter, hvor Antallet af Faar og Lam var større end Antallet af Kvæghoveder. Pr. 100 Kvæghoveder var der for Jyllands Vedkommende 83 Stkr. Faar og Lam, for Øernes kun 33. — Det jydsk Udvalg til Fremme af Faareavl har i det forløbne Aar ladet afholde 11 Møder i Jylland om Betydningen af et forbedret Faarehold. Møderne have været godt besøgte. At der, saa saare vi faar den ny Husdyrlov i Virksomhed, vil blive oprettet en hel Del Faareavlsforeninger, er der næppe Tvivl om.

Sundhedstilstanden blandt vort Kvæg har som Helhed været god! Som sædvanlig har vi haft et Udbrud af Mund- og Klovsyge paa Lolland, ellers ingen smitsomme Sygdomme af Betydning.

I Aarets Løb er af landøkonomisk Literatur, der i større eller mindre Grad vedrører Kvægavlen og Kvægbruget, udkommen: IX. Bind af Stambog over Tyre af jydsk Malke race samt IV. og V. Bind af Stambog over Tyre af rød dansk Malke race, VI. Udgave af A. Svendsens Fodringslære, Den ny Malke metode af Chr. Søndergaard og Landøkonomisk Aar bog 1901.
